

Problema interno

TXILLARDEGI

HERRI honetan boladak izaten dira. Modak. Eta haize-balak bezala, pasa egiten dira halako batez, eta ahaztu. Nahiz bolada horiek sortzen dituzten arazoak horixe gelditu, tinko.

Egun hauetan, adibidez, berriro bota dute batzuk lelo 'berria' (oso lelo zaharra, egia esan). Alegia, Euskal Herrian dugun istilu azkengabea, euskaldunon arteko arazoa dela, «un problema interno entre vascos». Madrilako eta Parisko aginte politikoek ez omen dute ezertxo ere ikustekorik istilu honetan.

Egia esan, 'violentos' eta 'demócratas' erdibiketa famatu horrek helburu horixe zeukan: badaude euskaldun bakezaleak, batetik; eta euskaldun gerlazeak, bestetik. Madril, begira; gure arteko herra horiek noiz amaituko zai...

Bego horretan hipotesia.

Hots, aste honetanxe (astero bezalaxe, hobeiki esan) Madrilako eta Parisko gobernuen esku-hartze lotsagaldia ikusi dugu nabarmen. Xabier Makazaga hegoarra, 1987 eta 1990 artean Fraitziako gartzeletan preso egon ondoren (gehi bizileku bortxatua luzatua), berriro arrestatu dute eta Parisko eraman. Eta aste honetanxe, izen-lerrokada luzearen zati tiki bat besterik ez ematekotan, Madrilera eraman dituzte Beristain, Irastortza, Urdangarin eta Igarategi gizasemeak; baita Lizarribar, Urbiston-do eta Murua emakumezkoak ere.

Arazoa «gure artekoa» omen da; baina egurren batera arras elkar-harturik ematen dute Madrilak eta Parisek.

Egurtutako horiek guztiak Hegoaldeko aberkideak dira. Baina zapalketa bikoitz hori ez da Hegoaldekoen kontra bakarrik mamitzen. Inork ez du Espainia aldean Filipe Bidart iparrak jasaten duen galbarioa ezagutu: bizi guztiko zigorra hartu ondoren, jakina denez, isolamendu osoan pasa ditu urte osoak. Mueska iparrak 9 urte darama Fraitziako presondegitan, eta Tiotte Etxebestek are osasuna ere galdua du Parisko agintearen zigorketaz.

Presoak Ahuñemendiz bi aldeetakoak dira, gudariak ere bai, borroka abertzalea ere bai, Auto-Determinazioaren lege-ukoa Madrilan eta Parisen funtsatzen da. Bietan batera.

Zer esan nahi du, gauzak horretara, gure arazo nazionala «gure arteko moldatu-ezinean» sortzen dela?

Iparralde
eguneko mezua

XAN KOSKARAT

IPARRALDE eguna zela eta, gauza asko entzun ditugu. EMA zen antolatzailea. Hauze zioen:

«...Gure hastapeneko helburua, Ezker abertzalea bildu, batu nahi ginuen. Abertzaleen mintzamoldea, borroka dinamika bati lotua izan zadin. Abertzaletasuna borroka bat da. Koerentia izan nahi badugu, egunero bi aldeetako harremanak azkartu behar ditugu, egunero gure herrietako kontserbatismoak hautsi behar ditugu, egunero gure militantziak, auzitan ala jukeen aintzinean agertzen diren heinekoak izan behar du.

Oraindik aintz badugu egiteko. Ezker abertzale mugimenduaren heinak ez baigaitu satisfatzen. Lehenagoko gure arteko hausturak ezin ditugu biziarazi. Gure indarrak ezin ditugu zaitu. Gu, 1991z geroztik, abertzaleen batasunari buruzko urratsetan enagiatu gara, Euskal Batasunarekin batera. Ildo hortarik jarraituko dugu, zabaldu nahi dugu Patxa Oldartzen, berregituratze horrek harreman ondorioitsuak Herri Batasunarekin ekar ditzan nahi dugu.

Gaur egun, bestalde, ipar euskal herrian, abertzale guztiak ados gara instituzio berezi baten eskatzeko. Jakiteak nork duen lehenik eskakizun hori plazaratu ez du inportantzia izpirik. Beharrezkoa duguna orain da, denon artean, egitura horren mamia definitzea. Guk Eraikitzen elkarrekin agertu lana landu dugu. Gaurko egiazko elkartasuna, proiektu politiko baten inguruan obratuko dugu. Gainerateko guztiak pistoletkeriak dira. Hots gaurko egoerari buru egiteko, erreflektzioari esker, bide berri batzu urra ditzagun elkarrekin, biharko bideak finkatzeko...».

●egin

Ezin zitekeen
bestela izan

Gipuzkoa sutan zegoen eta Algortan Eustakio Mendizabal hil zuten 1973. urtean, Juan Carlos printzea Donostiara iritsi zen eta oso mezu gogorra, itxaropen guztiak baztertzen zituena, ekarri zuen. Bi urte geroago Franco, Oriente jauregitik eta Juan Carlos aldamenen zuela, pozik agertzen zen Txiki, Otaegi eta FRAPEko hiru ki-deen aurkako bost heriotza-zigorrenatik. Generalismoa hildakoa, Juan Carlosek faktikoetan faktikoenak diren NATO eta EEBB botereekin (garai hartan, hurrenez hurren, Alexander Haig eta Gerard Ford-en zuzendaritzapean zeudenekin) Erreformaren mugak hesitu egin zituen. Euskal Herriak handik gutxira izan zuen horien berri: lurralde zatiketa, alderdi independentistak debekatzea, Konstituzio militarista eta deszentralizazio mugatua.

Erregea Gernikara iritsi zenean logikak ez zuen beste aukerarik uzten. Monarka berre-

RIKARDO & NACHO / EL MUNDO

●EL MUNDO

Ieltsin aitzakia
bila al dabil bere
aurkarietarik
libratzeko?

Boris Ieltsinek, errusiarrek aukeratutako lehendakariak, erabakita al dauka, nahiz eta indarraren bidez izan, demokraziara iristeko bere bidea ezartzea? Parlamentuaren gainean inolako aginpiderik ez

zarria antzinan bezala Euskal Herriko estatuen independentzia historikoarekiko bere begirunea zin egitera zetorrela uste zuena ametsetan zegoen. Bigarren Berrezarpena, lehenengo bezala, gerra baten emaitzaren ondorioa zen. Horixe ulertu zuten hautetsi askok, baita Espainiako Administrazioak ere. Bestela ez zuketan inor epaituko, demokrazia batean kritika bidezkoa eta are osasungarria ere dela esaten baitute.

IÑAKI EGAÑA

izan arren hori bere kabuz desegin ondoren, eta armadaren leialtasuna ziurtatuta, Ieltsinek Barne Ministerioi tropak alerta egoeran jarri zituen segurtasuna «garantizatzen» agindua emanda. Mosku Khazbulatoven menekoa litzatekeen indar paramilitar misteriotsu bat badagoela zioten zurrumurru interesatuez bete zen, eta Ieltsinen prentsa zerbitzuak era ofizialean Sobietako «muturreko ekintzaileei, arlo-teei, mafiosoei, kriminalak eta arazo psikologikoak dituzten hainbat laguni» arma automatikoak banatzen ari zitzaizela argudio zentzugabea zabaldu zuen. Errusiar buruzagiak, bere autokolpeari nazioartean emandako erantzunarengatik behar adinako babesa baduela uste omen duenak, atzo hurrengo ekainerako lehendakari hauteskundeak iragarri zituen, eta horrek bere agintaldia bi urtetan laburtuko du. Hala ere, ez zuen onartu Ruskoi «beste» lehendakariaren eskaera: hauteskundeetarako deia berehala egitea, abenduan egingo diren parlamentu hauteskundeekin batera. Ieltsinek nahiago du dena kontrolpean izatea.

IMPRESIONES

ZUZENDARIARI

Historiaren ikuspegi
antiunibertsalak

Ikusten egon nintzen momentu batean Egibar eta Aoizen arteko solasaldia, eta Egibarrek esaten zion Aoizi:

— zuekin berba egingo dugu benetako abertzaleak izaten zaretenean, hau da, zuen politika marxismoaren mendean ez daukazuenean.

Eta, ondo begiratuta, arrazoiak zeukan, zeren kontu egin behar baita nola marxismoa teoria bat den, unibertsaltasun bat aldarrikatzen duena, eta historiaren filosofia bat eraikitzen du, hasten delarik Egipto eta Mesopotamian, eta horri unibertsala deritzo! Garbi dago, bestaldetik, herri eta nazioak gutietsi egiten dituela. Modernotasun

bat aldarrikatzen duela non lekuri ez dagoen norberaren erroendako, eta hemendik diskurtso hori bat dator inperio barruko diskurtso modernista guztiarekin (Darwinismoarekin adibidez).

Baina Egibarri egin ahal dakiok kritika berbera, ez marxismoagatik, baina bai kristautasunagatik. Erljio honek historiaren ikuspegi bat dauka, eta historia unibertsala (hau bat etortzea aurrekoarekin!) Mesopotamia hartan ere hasten da, eta handik zabalduko da mundu guztira, herrien historia ebakiz; horren aurretikakoa infernuzkoa da, gerorakoa, gutxi da salbatzen dena. Beraz, Euskal Herriaren historiaren gehiena zapaldua da, ezabatua, eta ignoratua.

Eta halako pentsamoldeak gainera, modernismoaren eta metamodernismoaren ere ikurrak dira!

Atera kontuak hemendik zenbat min eta zelako azpijatea egiten dioten euskal nazionalismoari, eta internazionalismoari ere.

Beraz, egiteko dago oraindik halako ignorante ez den historiaren kontzepzio bat. Ignorante da harroak bezala, ez ikusi egiten duelako, ez ezagutuz azkenean, eta huts egiten.

Hala ere, guk ez dugu euren hutsartean jausiko, eta bai batari bai besteari, eta aldaerei ere, euren eta dagokien arrazoiak emango diegu, egokiak diren neurrian halako edo holako gertakizunak deskribatu eta argitzeko, baina absolututasunik ukatuz, giza teoriak baitira.

R.G.

Soraluze (Gipuzkoa)

GAIA JARRITA

Almodovar

Gogoratzen dut musiko gisa lagun zendun McNamara, zinemagile bezala gero zu agertu zinen hara. Hollywoodera hurbildu eta ia Oscar bat atara, orain Donostian zara izar handien gisara. Aitonak dio maritxua da, ilobak doa modara; nire ustetan Ebroz azpiko zuzendari onena da.

ZIGOR ENBEITA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 80090

OJD IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URIA

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Zuzendaria: MARTXEO OTAMENDI

Zuzendariordea: LUZIEN ETXEHARRETA

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

Espainiako Publizitatea: PUBLICITAS

Capitan Haya 1 2.a 28020 Madrid ☎: 91 555 11 01 / Faxa: 91 556 29 29

HELBIDEAK

Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industrialdea 01-02 Pabellon / 20160 Lasarte-Oria ☎: 37 15 45 / Faxa: 36 54 93

Egoitza soziala, Publizitatea eta Administrazioa: Antso Jakitua, 16-1. / 20010 Donostia ☎: 46 90 22 / Faxa: 45 59 57

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz ☎: 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruña ☎: 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo ☎: 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurdi / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Posta kutxatila, / 64100 Baiona ☎: 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11